

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 vtrum clerici teneantur decimas dare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

hac oportuit facere. I. tempore legis, vt Chryf. * exponit. Quod etiam videtur magis in quanda decemiam sonare, q̄ in obligationem. Vnde & tunc de huiusmodi minutis reb̄s nō tenentur homines decimas dare, nisi forte propter consuetudinem patrie.

AD QVARTVM dicendum, q̄ de his quae furto, vel rapina tolluntur, ille a quo auferuntur, decimas tollere nō tenetur anteq̄ recuperet, nisi forte propter culpā, vel negligētiā suā damnum incurrit: quia et hoc Ecclesia nō debet damnificari. Si verō vedat r̄m̄icum non decimatū, potest Ecclesia decimas exigere & ab emptore, quia habet rē Ecclesiae debitā: & a venditore, quia quantum est de se, Ecclesiam defraudauit: vno tñ soluente, alius nō tenetur. Debentur autē decimae de fructibus terrarū, in quantum proueniunt ex diuino munere: & ideo decimae non cadūt sub tributo, nec etiā sunt obnoxiae mercedi operariorum. Et ideo non debent prius deduci tributa, & pretium operariorum, q̄ soluatur decimae: sed ante omnia debent decimae solui ex integris fructibus.

ARTICVLVS III.

Utrum decimae sint clericis dandae.

AD TERTIVM sic proceditur. Vt, q̄ decimae non sint clericis dandae. Leuitis. n. in veteri testō decimae dabantur, quia non habebant aliquā partē in possessionibus populi, vt habetur Nu. 18. sed clerici in nouo testamento habent possessiones & patrimoniales interdū, & Ecclesiasticas, recipiunt insuper primitiuas & oblationes pro viuīs & mortuis. Superfluum ergo est quod eis decimae dentur. ¶ 2 Præ. Contingit quōque, q̄ aliquis habet domiciliū in vna parochia, & colit agros in alia. Vel aliquis pastor ducit gregem per vnā partem anni in terminis vnus parochiae, & alia parte anni in terminis alterius: vel habet ouile in vna parochia, & pascit oues in alia, in quibus, & cōsimilibus casibus nō v̄r posse distingui quibus clericis sint decimae soluendae. ergo non videtur, q̄ aliquibus clericis determinatae sint soluendae decimae.

¶ 3 Præ. Generalis cōsuetudo habet in quibusdam terris, q̄ milites decimas ab Ecclesia in feudum tenent: religiosi etiam quidam decimas accipiunt: non ergo videtur, q̄ solum clericis curā animarum habentibus decimae debentur.

SED CONTRA est, qd̄ d̄r Nu. 18. Filijs Leui dedi oēs decimas Israel ī possessionē p̄ ministerio, quo seruiūt mihi in tabernaculo: sed filijs Leui succedūt clerici ī nouo testō. ergo solis clericis decimae debent.

RESPON. Dicēdū, q̄ circa decimas duo sunt cōsideranda. s̄p̄sum ius accipiendi decimas, & ipsae res quae noīe decimae dantur. Ius autē accipiendi decimas spirituale est. Cōsequit̄. n. illud debitū, quo ministris altaris debentur sumptus de

A ministerio, & quo seminātibz spiritualia debentur tēporalia, qd̄ ad solos clericos p̄tinet habētes curā aīarū: & ideo eis solum cōpetit hoc ius hēre. Res autē q̄ noīe decimarū danf, corporales sunt: vnde possunt in vsū quorūlibet cedere, & sic possūt et ad laicos puenire.

AD PRIMUM ergo dicēdū, q̄ in veteri lege, sicut dictum * est, speciales quaedam decimae deputantur subuētionī pauperum: sed in noua lege decimae dantur clericis nō solum propter sui sustentationē, sed etiā vt ex eis subueniant pauperibz: & ideo nō superflui sunt: sed ad hoc necessariae sunt possessiones Ecclesiasticae, & oblationes, & primitiae simul cū decimis.

AD SECUNDVM dicēdū, quod decimae personales debentur Ecclesiae, in cuius parochia hō habitat: decimae verō p̄diales rōnabiliter magis videtur p̄tinere ad Ecclesiam, in cuius terminis p̄dia sita sunt: tñ iura determinant, q̄ in hoc seruicū cōsuetudo diu obr̄ta. Pastor autē, qui diuersis tēporibz in duabus parochijs gregē pascit, dēt proportionaliter vtrique Ecclesiae decimas soluere. Et quia ex pascuis fructus gregis proueniunt, magis debetur decima gregis Ecclesiae, in cuius territorio grex pascitur, q̄ illi, in cuius territorio ouile locat.

AD TERTIVM dicēdū, quod sicut res noīe decimae acceptas, pōt Ecclesia alicui laico tradere: ita et pōt ei concedere, vt dandas decimas ipsi accipiāt, iure accipiendi ministris Ecclesiae reseruatō, siue pro necessitate Ecclesiae, sicut quibusdā militibus decimae debentur in feudū per Ecclesiam cōcessē: siue et ad subuētionem pauperū, sicut quibusdam religiosi laicis, vel nō habētibus curā animarum aliq̄ue decimae sunt cōcessē p̄ modū elemosynae: quibusdā tñ religiosi cōpetit accipere decimas ex eo, quod habent curā animarum.

ARTICVLVS IIII.

Utrum etiam clericis teneantur decimas dare.

AD QVARTVM sic proceditur. Vt, q̄ et clericis teneantur decimas dare: quia de iure cōi Ecclesia parochialis debet recipere decimas praediorū, quae in territorio eius sunt. Contingit autē q̄ndōq; q̄ clericis habēt in territorio alicuius parochialis Ecclesiae aliqua p̄dia propria, uel etiā aliqua alia Ecclesia habet ibi possessiones ecclesiasticas. ergo videtur, quod clericis tenentur dare praediales decimas. ¶ 2 Præ. Aliqui religiosi sunt cle-

ex hoc habes, quod ius praebendae annexae ministerio altaris, aut curae animarum, sic quod propter alterum horum ordinata sit praebenda, spirituale est, qm̄ utrumque horum spirituale est, ut patet. Nec obstat quod ius decimarum sit ab Ecclesia. Est namque ab Ecclesia utriusque, quantum ad determinatōnem, scilicet, quod decima pars, & quod per modū praebendae debeatur: sed non quod ad fundamentum iuris, scilicet ministerium altaris, & seminationem spiritualiū: haec enim spiritualia sūt, & a Deo ordinata. Et quoniam eadē ratio est de iure ex ministerio diuini cultus & altaris quo ad spiritualitatem, quia utriusque ministeriū spirituale est: idcirco ius praebendae cuiusque cōpetens clericis, quia diuino cultui sunt addicti, spirituale esse ex hoc loco habes. Et haec bene notabis in materia simoniae.

¶ In responsione ad primum eiusdem articuli habes clarē doctrinam in 1. articulo discussam de excessu decimarum in noua lege.

¶ Super Quaestione octuagesima septime articulum quartū. In art. 4. eiusdē q̄ obiectio quorundam occurrit, quod illud in responsione ad primum, scilicet, q̄ clericis de proprijs praedijis tenentur decimas soluere, etiam si sint eiusdem Ecclesiae clerici, quoniam extra de decimis. c. Nouū, dicitur, quod illi clericis debet solui decimas, qui a clericis spiritualium ministeriorum labores accipiunt. Ex quo patet, quod quia clericis eiusdem Ecclesiae nō accipiunt ministeria spiritualia a clericis, sed ipsi simul populo ministrant, ideo non tenentur ad decimas. ¶ Ad hoc dicitur, q̄ licet ex illa Decretali, quidam contra auctorem, & Glossam ibidē hoc opinentur, secundum tamen

Art. 1. huius quaest. ad 4. praecipue.

tamen veritatem ex illa Decretali hoc non habetur: quia Decretalis non dicit, quod illi soli teneantur: sed dicit, quod illi teneantur, cum quo fiat, quod etiam alij teneantur. Et ratio pro authoritate est ex parte modi habendi, ut proprium, vel commune, ut patet in littera, & ex parte personae: quia per accidens est, quod clericus teneatur sine Ecclesia. Accidit enim quod iste homo dominus agri sit in parochia, sit clericus huius Ecclesiae.

¶ In eadem responsione ad primum, dubium occurrit circa illud, scilicet praedia Ecclesiae non sunt ad decimas soluendas obligata, etiam si sint infra terminos alterius parochiae. Nam ex hoc sequeretur, quod aliqua Ecclesia frandaretur suis decimis, ut patet, si ponamus quod omnia praedia infra terminos alicuius parochiae donarentur a diversis, diversis alijs Ecclesijs possidentibus cuncta, spoliata remaneret parochialis illa Ecclesia suis decimis.

¶ Ad hoc dicitur, quod statutum Ecclesiae, quod ibi praedia Ecclesiae curata non sint obnoxia decimis alterius Ecclesiae curatae, intelligendum est cum grano salis, scilicet sine notabili damno Ecclesiarum, ut colligi potest ex cap. Suggestum, extra, de decimis. Ne contingat, quod vnus esturiat, & alius ebrius sit. Aequitas namque non patitur statuta Ecclesiae deordinationem tale inducere. Propter quod in similibus casibus debent praedia extraneis curatis Ecclesijs donata transire cum onere suo, ut scilicet solitas parochialis ecclesiae decimas soluant. Et in tali casu clerici per accidens a clericis decimas exigent. Per se namque exigunt a praedictis sibi obnoxiiis. Vnde non violaretur capitulum secundum in sui principio

In Decret. lib. 3. tit. 30. cap. 2.

rici, qui tamen tenentur dare decimas Ecclesijs ratione praediorum, quae etiam manibus proprijs excolunt. ergo vs quod clerici non sint immunes a solutione decimarum.

¶ 3 Prax. Sicur Num. 18. praecipitur, quod Leuita a populo decimas accipiant: ita etiam praecipitur, quod ipsi dent decimas summo sacerdoti. ergo qua ratione laici debent dare decimas clericis, eadem ratione clerici debent dare decimas summo Pontifici.

¶ 4 Prax. Sicut decima debent cedere in sustentationem clericorum: ita etiam debent cedere in subventionem pauperum. Si ergo clerici excusantur a solutione decimarum, pari ratione excusantur & pauperes: hoc autem est falsum. ergo & primum.

SED CONTRA est, quod dicitur * Decretalis Paschalis Papae. Notum genus exactionis est, ut clerici a clericis decimas exigant.

RESPON. Dicendum, quod idem non potest esse causa dandi, & recipiendi, sicut nec causa agendi, & patiedi. Contingit autem de diuersis causis & respectu diuersorum eundem esse dantem & recipientem, sicut agentem & patientem. Clericis autem, in quantum sunt ministri altaris, spiritualia populo seminantes, decimae a fidelibus debentur: vnde tales clerici, in quantum clerici sunt, id est, in quantum habent Ecclesiasticas possessiones, decimas soluere non tenentur. Ex alia vero causa, scilicet propter hoc, quod possident proprio iure, vel ex successione parentum, vel ex emptione, vel quocumque huiusmodi modo, sunt ad decimas soluendas obligati.

Vnde patet responsio ad PRIMUM: quia clerici de proprijs praedijs tenentur soluere decimas parochiali Ecclesiae, sicut & alij etiam, si ipsi sint eiusdem Ecclesiae clerici: quia aliud est habere aliquid ut proprium, aliud ut commune. Praedia vero Ecclesiae non sunt ad decimas soluendas obligata, etiam si sint infra terminos alterius parochiae.

AD SECUNDVM dicendum, quod religiosi, qui sunt clerici, si habeant curam animarum, spiritualia populo dispensantes, non tenentur decimas dare, sed possunt eas recipere. De alijs vero religiosis, etiam si sint clerici, qui non dispensant populo spiritualia, est alia ratio. Ipsi enim tenentur de iure communi decimas dare: habent tamen aliquam immunitatem secundum diuersas concessionis eis a sede

Apostolica factas.

AD TERTIVM dicendum, quod in veteri lege primitiae debebantur sacerdotibus, decimae autem Leuitae erant. Dominus mandauit, ut ipsi loco primitiarum soluerent summo sacerdoti decimas decimae. Vnde nunc eadem ratione tenentur clerici summo Pontifici decimas dare, si exigeret. Naturalis enim ratio dicit, quod illis, qui habent curam animarum, de communi multitudinis statu prouideatur: vnde possunt exquiri ea, quae pertinent ad communem salutem.

AD QUARTVM dicendum, quod decimae debent cedere in subventionem pauperum per dispensationem clericorum: & ideo pauperes non habent causam accipiendi decimas, sed tenentur eas dare.

QVAESTIO LXXXVIII.

De voto, per quod aliquod Deo promittitur, in duodecim articulos diuisa.

H ENDE consideranda est de voto, per quod aliquid Deo promittitur.

ET circa hoc quaeruntur duodecim.

¶ Primo, Quid sit votum.

¶ Secundo, Quid cadat sub voto.

¶ Tertio, De obligatione voti.

¶ Quarto, De utilitate vouendi.

¶ Quinto, Cuius virtutis sit actus.

¶ Sexto, Vtrum magis meritorium sit facere aliquid ex voto, quam sine voto.

¶ Septimo, Vtrum votum sit dispensabile, vel commutabile.

¶ Octauo, Vtrum possint vouere qui sunt potestati alterius subiecti.

¶ Nono, Vtrum pueri possint voto obligari ad religionis ingressum.

¶ Decimo, Vtrum votum sit dispensabile, vel commutabile.

¶ Undecimo, Vtrum in solemnitate voto continentia possit dispensari.

¶ Duo decimo, Vtrum requiratur in dispensatione voti, superiorum auctoritas.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum votum consistat in solo proposito voluntatis.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod votum consistat in solo proposito voluntatis: Quia secundum quoddam modum: Quia secundum quoddam modum votum est conceptio boni propositi cum animi deliberatione firmata, qua quis ad aliquid facendum, vel non faciendum se Deo obligat: sed conceptio boni pro-